

Statens vegvesen

Temaanalyse av dødsulykker i gangfelt

Dødsulykker 2005–2015

Svein Ringen jr.
sjefingeniør

Ulykkesarbeidet i Statens vegvesen

- Dybdeanalyser av alle dødsulykker på vegene i Norge siden 2005 (over 2000 ulykker)
- Hensikt: Hva kan vi i Statens vegvesen lære av ulykkene
- Foretar målinger og beregninger på ulykkessted
- Undersøker kjøretøy(ene) i hall (bremses, bilbelte, lys, fart etc)
- Undersøker vegforhold (avvik fra vegnormalene, kurvatur, sikt etc)
- Undersøker trafikantforhold (førererkort, vitneavhør, obduksjonsrapporter etc)
- Ulykkene analyseres av UAG (medvirkende faktorer, anbefalinger)
- Database
- Årsrapporter og temaanalyser

Temaanalyse av dødsulykker i gangfelt

- Bakgrunn for analysen:
 - Et gangfelt er en regulert overgang over gata/veien for fotgjengerne. Her har bilistene vikeplikt. Uavhengig av skyldspørsmål, må begge aktørene (fotgjenger og fører) være uoppmerksomme eller av annen grunn ikke få med seg faren forut for ulykken for at ulykken skal skje.
- Er det noen spesielle særtrekk ved dødsulykkene som skjer i gangfelt?

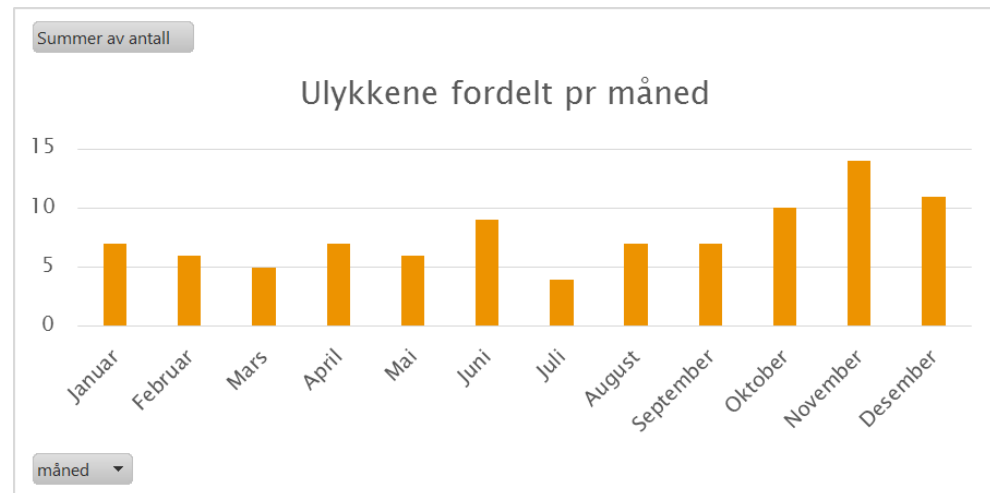
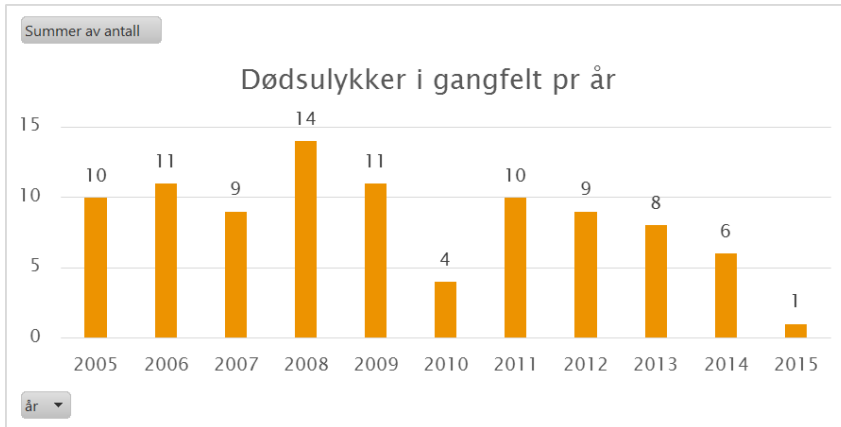
Fakta

- Analysen er basert på UAG-rapporter
- Det har totalt vært 93 dødsulykker (93 drepte) i gangfelt i perioden 2005–2015 i Norge. (tolv syklister, tre rullestolbrukere og 78 gående).
- https://www.vegvesen.no/_attachment/1758794/binary/1168611?fast_title=Temanalyse+av+d%C3%B8dsulykker+i+gangfelt.pdf

År og måned

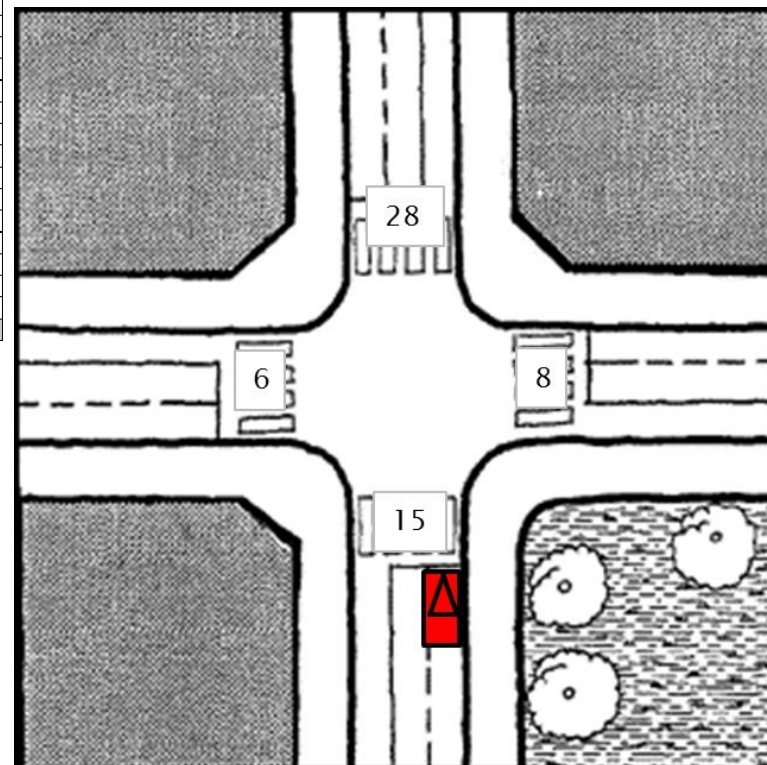
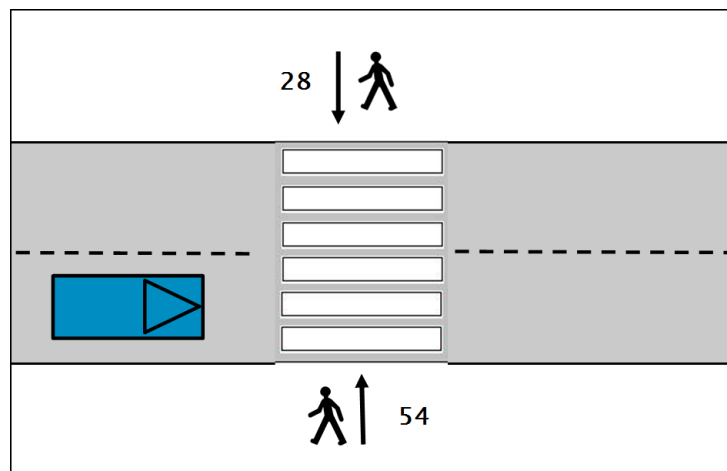

Fordeling i landet

Radetiketter	Summer av antall
Midt	15
Møre og Romsdal	5
Nord-Trøndelag	2
Sør-Trøndelag	8
Nord	6
Finnmark	1
Nordland	3
Trøms	2
Sør	16
Aust-Agder	2
Buskerud	5
Telemark	2
Vesfold	5
Vest-Agder	2
Vest	18
Hordaland	5
Rogaland	12
Sogn og Fjordane	1
Øst	38
Akershus	8
Hedmark	5
Oppland	2
Oslo	18
Østfold	5
Totalsum	93

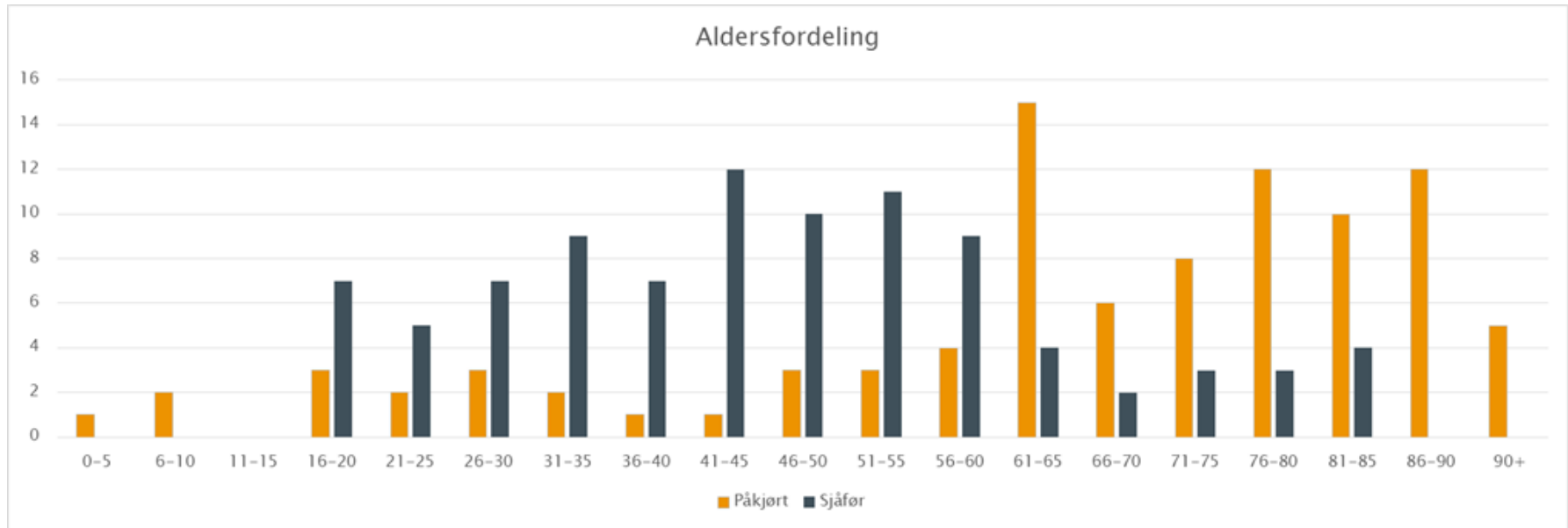
Uhellskoder og kryss

Uhellskode		Ulykker
33	Påkjøring forøvrig ved venstresving	1
35	Påkjøring av kjørende fra fortau eller g/s-veg ved høyresving	3
50	Kryssende kjøretøring	2
53	Kjørende fra fortau eller g/s-veg krysset kjørebanelen på hitsiden av krysset	2
54	Kjørende fra fortau eller g/s-veg krysset kjørebanelen på bortsiden av krysset	1
55	Kjørende fra fortau eller g/s-veg krysset kjørebanelen utenfor krysset	1
70	Fotgjenger krysset kjørebanelen på bortsiden av krysset	27
71	Fotgjenger krysset kjørebanelen på hitsiden av krysset	12
72	Fotgjenger krysset kjørebanelen foran høyresvingende kjøretøy i kryss	4
73	Fotgjenger krysset kjørebanelen foran venstresvingende kjøretøy i kryss	6
74	Fotgjenger krysset kjørebanelen i gangfelt utenfor kryss	26
75	Fotgjenger krysset kjørebanelen for øvrig	5
79	Uhell med uklart forløp hvor fotgjenger krysset kjørebanelen	1
82	Fotgjenger påkjørt på fortau	1
85	Fotgjenger gikk langs vegen og ble påkjørt av ryggende kjøretøy	1
Totalsum		93

Alder og kjønn

	Påkjørt	Sjåfør
Gj.snitts alder	65,6	46,1
Antall kvinner	47	17
Antall menn	46	76

Involverte kjøretøy

I 41 av dødsulykkene (44 %) er fotgjengerne påkjørt av annet enn personbil. I følge NorTraf (Statens vegvesen sin trafikkdatabank) utgjør personbilene ca. 90 % av kjøretøyene på vegnettet i Norge.

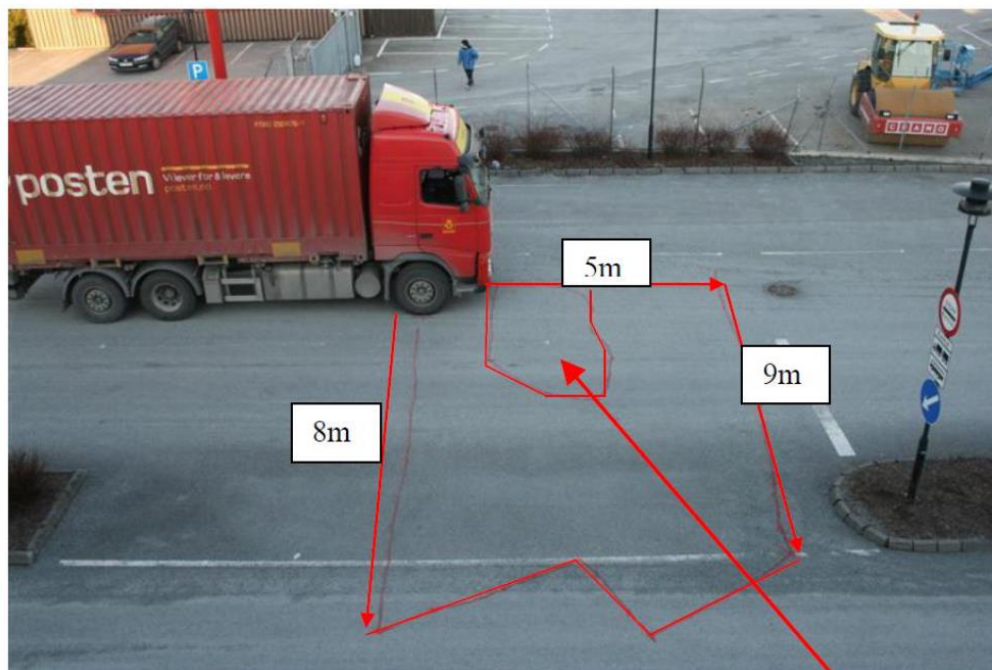
I 18 av ulykkene er det påpekt blindsoneproblematikk som medvirkende faktor til at ulykken skjedde. Dette gjelder hovedsakelig ulykker med større kjøretøy som buss, vogntog, lastebil og anleggskjøretøy

Kjøretøy	Antall ulykker
Buss	9
Gravemaskin	1
Hjullaster	2
Lastebil	12
Lastebil lett	1
Minibuss	1
Motorredskap	1
Personbil	52
Sykkel	1
Tankbil	1
Traktor	2
Trikk	2
Varebil	3
Vogntog	5
sum	93

Fv 47 10.02.2011 (bilde tatt senere)

Blindsoner

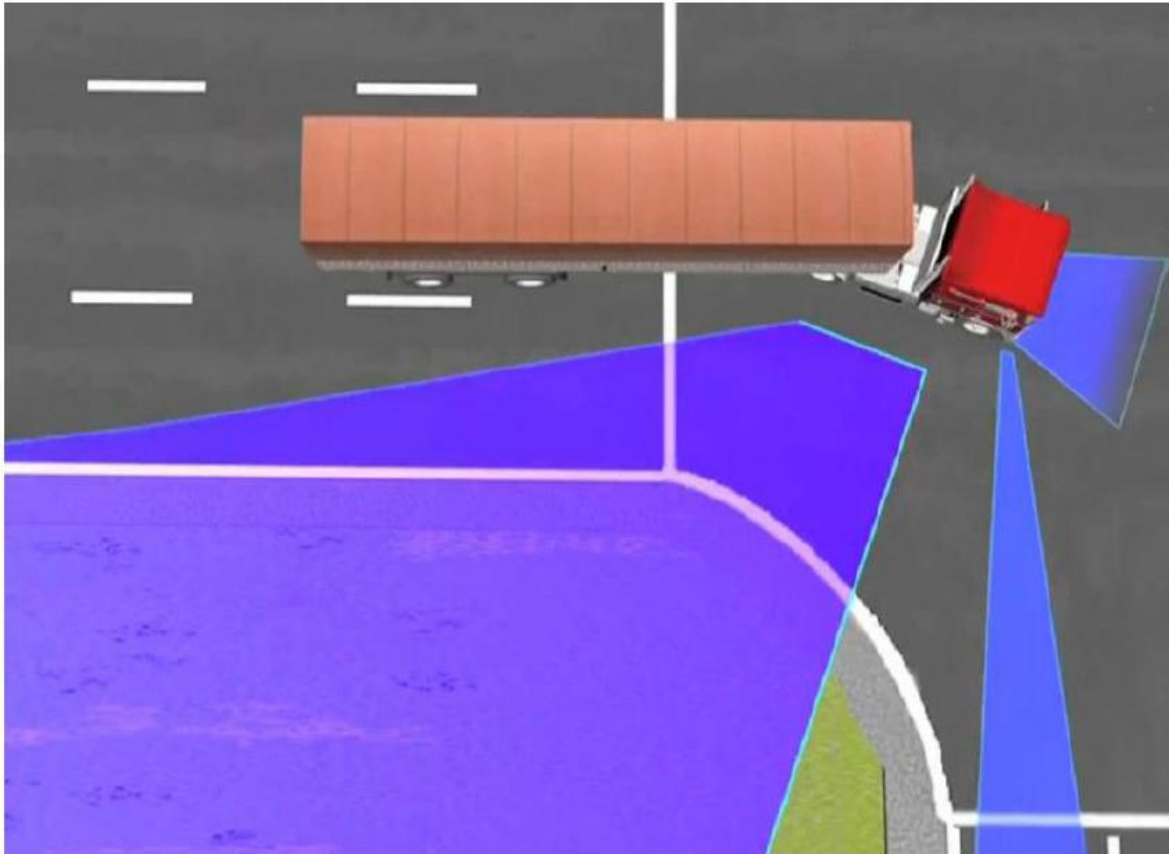

Viser oppmåling av blindsoner kjøretøy (A)

Viser område som blir dekket av nærsiktsspeil foran frontrute

Blindsoner i sving

De blå sonene viser blindsonene til lastebilen

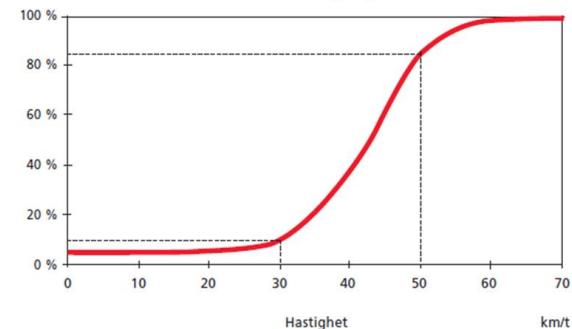
Fart

Fartsgrense	Antall ulykker	Fart over fartsgrensen
30	11	0
40	11	1
50	63	12
60	5	0
tom	3	

I 40 av dødsulykkene i denne analysen har fartsnivået vært under 30 km/t ved påkjørsel.

I tolv av disse ulykkene var det en personbil som forårsaket skadeomfanget, og gjennomsnittsalderen til fotgjengerne i disse ulykkene var ca. 75 år.

Dødsrisiko for fotgjengere

Figur som viser fart i påkjørselsøyeblikket og sannsynligheten for at fotgjengeren skal bli dødelig skadet (Kilde: Interdisciplinary Working Group for Accident Mechanics (1986), Walz et al. (1983), Swedish Ministry of Transport (2002))

Oppsummerende funn

- Flest ulykker høst og vinter
- Kryssulykker: Høyest risiko i gangfelt ut av kryss
- Ulik alder og kjønn på sjåfør og fotgjenger
- Stor andel andre kjøretøy enn personbil involvert
- Ofte lav hastighet

Tema som bør analyseres nærmere (1 / 2)

- **Blindsoneproblematikk**

I 18 av ulykkene er det påpekt blindsoneproblematikk med tyngre kjøretøy som medvirkende faktor til at ulykken har skjedd. Tunge kjøretøy er overrepresentert i dødsulykkene i denne rapporten i forhold til hvor stor andel de utgjør på vegnettet generelt. *Tunge kjøretøy kontra myke trafikanter bør derfor være et tema som analyseres nærmere.*

Nasjonal tiltaksplan for trafikksikkerhet på veg 2018–2021:

tiltak 96: Statens vegvesen vil gjennomføre en temaanalyse av dødsulykker med gående og syklende og blindsoner på store kjøretøy.

Tiltak 97: Statens vegvesen vil utarbeide informasjon om risiko knyttet til blindsoner og gående/syklende, og om aktuelle tiltak som kan bidra til å redusere denne risikoen.

- **Gangfelt i Rogaland**

Tolv av dødsulykkene i denne rapporten skjedde i Rogaland fylke. Åtte av disse på Fv 47 og Fv 44. Rogaland peker seg ut blant fylkene, sammen med Oslo, som fylke med flest drepte i gangfelt. Siden rapporten kun omhandler dødsulykker og derav små tall, kan dette skyldes tilfeldigheter. *Det anbefales likevel at det gjøres en grundigere analyse av ulykkesforholdene (alle skadegrader) i gangfelt i Rogaland.*

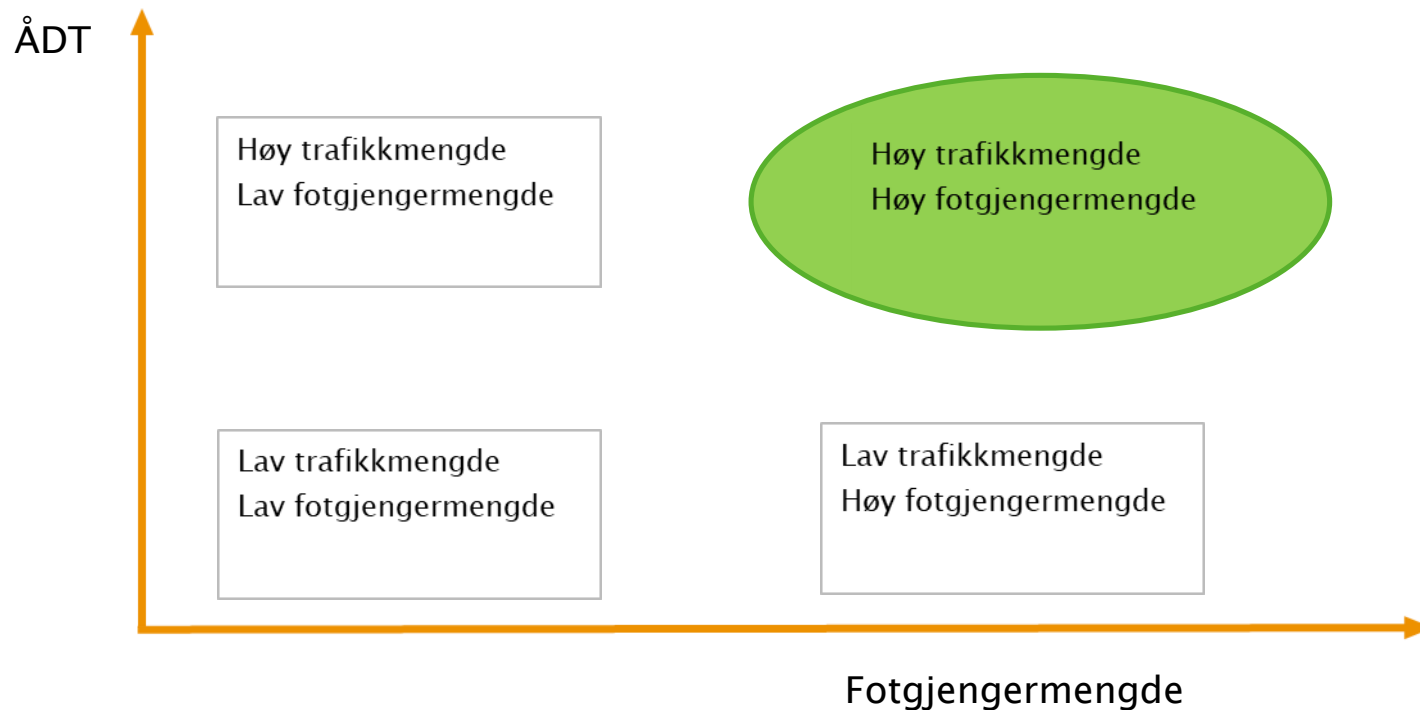
Anbefalingen er levert vegavdeling Rogaland

- **Fotgjengertellinger**

Det ville vært interessant å teste ut det metodiske rammeverket beskrevet i kapittel 9 knyttet til forholdet mellom fotgjenger- og trafikkmengder og risiko. For at dette skal være mulig på et senere tidspunkt anbefales det at fotgjengerantallet kartlegges som en del av UAG-analysene i fremtidige dødsulykker i gangfelt. Det vil også være mulig å telle antall fotgjengere i eksisterende gangfelt innenfor et området og sjekke dette opp mot alle ulykker i disse gangfeltene i et eget studie.

Trafikkmengder og fotgjengerkryssinger

Tema som bør analyseres nærmere (2/2)

- **Analyse av signalregulerte kryss**

18 av ulykkene i analysen har skjedd i signalregulerte gangfeltet. Det anbefales at det gjøres en egen bredere analyse av ulykker i signalregulerte kryss.

Nasjonal tiltaksplan for trafikksikkerhet på veg 2018–2021, tiltak 74: Statens vegvesen vil analysere ulykker med gående og syklende i signalregulerte kryss/gangfelt

- **Belysning i gangfelt**

I 27 ulykker har dårlig eller mangelfull belysning vært poengtert spesifikt som medvirkende faktor til at ulykken har skjedd, eller foreslått som tiltak etter ulykken. Lyskvaliteten er ikke målt spesifikt i noen ulykker. Belysning er heller ikke omtalt i de ulykkene hvor dette ikke har vært ansett som relevant for ulykken. I nye gangfelt i dag etableres det ofte intensivbelysning uten at det nødvendigvis fins noe systematikk eller system for hvilke gangfelt som skal ha denne belysningen. I mange av gangfeltene i denne analysen er det registret kun ensidig belysning. *Det bør foretas en systematisk gjennomgang av alle gangfelt med hensyn til oppgradering av belysning.*